

Ulla Tørnæs' tale ved Folkekirkens Nødhjælps årsmøde

Taler

Ulla Tørnæs
Medlem af Folketinget for
Venstre

Dato

16. april 2005

Sted

Hotel Nyborg Strand

Fortalervirksomhedens rolle i forhold til udvikling og nødhjælp

Jeg vil gerne indlede med at sige mange tak til Folkekirkens Nødhjælp og ikke mindst til den nye generalsekretær Henrik Stubkjær for indbydelsen til at være med her i dag. Det er en stor fornøjelse for mig at have mulighed for at mødes med så mange af jer, der på den ene eller anden måde deltager i Folkekirkens Nødhjælp's arbejde.

Folkekirkens Nødhjælp yder et stort og vigtigt bidrag til bekæmpelsen af fattigdom og ulighed i verden, både i form af langsigtede udviklingsprogrammer og med nødhjælpsindsatser i en række af verdens fattigste og mest udsatte lande. Folkekirkens Nødhjælp's hurtige og effektive reaktion på flodbølgekatastrofen i Asien er et godt eksempel herpå. Og det flotte indsamlingsresultat ved Folkekirkens Nødhjælp's landsindsamling i sidste måned viste, at der fortsat er mange, som er interesseret i at støtte Folkekirkens Nødhjælp's hjælpearbejde – både indsamlerne og de mange andre, der bidrog til arrangementet med deres frivillige arbejdskraft og de mange mennesker, der lagde penge i bøssen til ofrene for sulten i Afrika. Det er vigtigt, at vi fortsat fra dansk side yder et stort bidrag i det internationale hjælpearbejde.

Derfor er jeg også glad for at kunne henvise til regeringens klare beslutning om ikke at lade den danske bistand gå under 0,8 pct. af brut-tonationalindkomsten. Dette er udtryk for, at regeringen prioriterer bistandsområdet højt. Sidste år lå vi nummer to i verden med 0,84 pct. I år forventes vi at komme til at ligge nummer tre. Og det er slet ikke så ringe, som vi siger i Jylland.

Når det gælder folkelig forankring, spiller de danske ulandsorganisationer en vigtig rolle med hensyn til at engagere befolkningen i udviklingssamarbejdet og sikre forståelse for det ansvar, vi har for at sikre, at globaliseringen kommer alle til gode. De danske ulandsorganisationer udgør som sådan en meget væsentligt del af det samlede danske bistandssamarbejde.

Netop spørgsmålet om den folkelige opbakning bag organisationerne har været genstand for en del opmærksomhed de seneste år. En af konklusionerne fra de undersøgelser, der har været iværksat i den anledning, er, at der bør anlægges en helhedsvurdering af begrebet folkelig forankring. Den folkelige forankring vedrører ikke alene medlemstal og egenfinansiering, men også f.eks. inddragelse af frivillige, oplysningsarbejde m.m. Folkekirkens Nødhjælp scorede meget flot i disse undersøgelser, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at anerkende den solide folkelige forankring, der blev ypperligt demonstreret ved den store frivillige indsats i forb. m. Folkekirkens Nødhjælp's landsindsamling.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at der på Udenrigsministeriets initiativ vil blive arrangeret et "NGO-træf" i efteråret 2005 over temaet folkelig forankring. Dette vil være en mulighed for, at såvel store som små NGO'er og andre involveret i dansk ulandsbistand vil kunne dele viden og erfaringer.

Ser vi på det strategiske grundlag for vores samarbejde med de danske bistandsorganisationer på udviklingsområdet, så tager vi udgangspunkt i den såkaldte "Civilsamfundsstrategi".

Civilsamfundsstrategien fokuserer på NGO'ernes rolle som sociale og politiske aktører mere end som rene projektadministratorer. Strategien bygger derfor på udvikling af partnerskaber mellem NGO'er i nord og civilsamsfundsorganisationer i syd. Der lægges vægt på områder som kapacitetsopbygning og fortalervirksomhed. Støtte til serviceydelser gennem lokale NGO'er vil fortsat i begrænset omfang kunne indgå i sammenhæng hermed og vil derigennem bl.a. kunne bidrage til at give NGO'erne den nødvendige legitimitet til at gen-nemføre fortalervirksomhed.

Regeringen har de seneste år suppleret strategierne med sine bud på prioriteterne for dansk udviklingsbistand – første gang i 2003. Der lægges her op til en række nye initiativer, men den helt grundlæggende vægtning af fattigdomsbekæmpelse og en effektiv bistandsindsats til gavn for de fattigste i udviklingslandene fastholdes. Heri indgår også støtte til opbygningen af et stærkt civilsamfund.

På det humanitære område tages udgangspunkt i principperne i "Strategi for Danmarks humanitære bistand" fra 2002. Den humanitære bistand er i sin kerne rettet mod at imødekomme de nødlidendes grundlæggende behov for hjælp og beskyttelse. Nødhjælpsbehovet findes ofte i lande, hvor der ikke er et veludviklet lokalt civilsamfund. Derfor må nødhjælpsorganisationerne være parate til i højere grad at være selvimplementerende og at samarbejde med en

bred kreds af forskelligartede partnere for at sikre, at hjælpen når frem i rette tid.

Hurtig nødhjælp og langsigtet bæredygtig udviklingshjælp hænger sammen. En række danske NGO'er – som f.eks. Folkekirkens Nødhjælp – arbejder både med langsigtet udviklingsbistand og humanitær nødhjælp. Med de mange langvarige kriser har hensynet til overgangen mellem nødhjælp og mere langsigtet udviklingsbistand fået en stadig mere fremtrædende placering i den internationale humanitære indsats. Fremme af en langsigtet bæredygtig udvikling kræver, at nødhjælpen indgår i en bredere ramme, der bl.a. inddrager fredsbevarende, humanitære og udviklingspolitiske indsatser.

Nærområdebistanden til flygtninge og internt fordrevne prioriteres i den sammenhæng højt. Størstedelen af flygtninge og internt fordrevne opholder sig i de fattige områder i og omkring de konfliktramte lande – i det, der kaldes nærområderne. Vi ved, at vilkårene for flygtninge i nærområderne er utroligt barske. Trods stor gæstfrihed fra fattige lokalbefolkninger, er flygtningene udsatte, særligt kvinder og børn. Nærområdebistanden er et eksempel på den bistandspolitiske gråzone mellem nødhjælp og langsigtet udviklingsbistand. Regeringens nærområdeinitiativ lægger stor vægt på at styrke civilsamfundet i konflikttruede områder. Et styrket civilsamfund vurderes dels at forbedre mulighederne for en lokal håndtering af truende konflikter, dels at øge mulighederne for, at støtten også når frem til de mest marginaliserede befolkningsgrupper.

Marginaliserede grupper er ressourcetsvage og ofte uden evne og kraft til at gøre opmærksom på deres egne problemer. Derfor bliver fortalervirksomhed afgørende. De nødlidende er afhængige af at have gode fortalere, som kan sikre, at hensynet til deres interesser og problemer får en central placering på den nationale og internationale dagsorden. Der må lægges stor vægt på det

internationale arbejde – herunder fortalerskab – for at fremme respekten for humanitær ret og de nødlidendes rettigheder. Koordinerende og udførende organisationer bør prioritere dialogen med internationale aktører, regeringer, myndigheder og andre parter om disse emner højt.

Det er ikke mindst en dansk prioritet at sikre, at de fortsatte humanitære behov i forbindelse med længerevarende krisesituationer ikke ignoreres.

Offentlighedens engagement bestemmes i vidt omfang af mediernes dækning af en given katastrofe. Det er imidlertid langt fra alle kriser, der får mediernes bevågenhed, og blandt dem, der får det, kan kun de færreste fastholde offentlighedens interesse i længere tid. Kriser ”glemmes” eller ignoreres simpelthen.

Når det er sagt, skal det samtidig erkendes, at nødhjælpsorganisationerne med udgangspunkt i det humanitære princip om, at nødhjælpen skal gå til alle, som har behov for den, samtidig vil skulle tage hensyn til nødvendigheden af at samarbejde bredt i fordelingen af nødhjælpen og blive set som neutrale i forhold til den pågældende krise. Der er en reel risiko for, at et aktivt og klart holdningsbetonet engagement i en krise vil kunne skabe modvilje og konflikter og dermed spænde ben for organisationernes humanitære arbejde. Dette er et dilemma, som NGO’erne må forholde sig til – og det er op til dem at træffe valget om, hvor de vil lægge sig.

De danske NGO’er vil inden for de retningslinier, der er angivet i de tidligere nævnte strategier, kunne søge midler til indsatser, der omfatter støtte til fortalervirksomhed, nationalt i udviklingslandene og internationalt. Der vil typisk være tale om fortalervirksomhed, der knytter an til konkrete udviklingsprogrammer eller nødhjælpsindsatser.

NGO'erne har inden for deres områder egne mærkesager at forfølge, og kan helt legitimt spille en form for "vagthunderolle" over for det offentlige. Det er demokratiets spilleregler. Folkekirkens Nødhjælp's kampagne om den israelske "sikkerhedsmur" i forbindelse med Roskilde Festival'en sidste år er et godt eksempel på, hvor meget offentlig opmærksomhed, der kan rejses omkring en sag, hvor en NGO ønsker at markere sin holdning. Som bekendt gav regeringen i den anledning klart udtryk for, at man ikke ønskede at blande sig i, hvad organisationerne måtte iværksætte af politiske kampagner og lignende. Der blev dog samtidig henvist til, at statsmidler ikke kan anvendes til at finansiere danske NGO'ers generelle politiske virksomhed i Danmark.

Jeg vil derfor gerne slå fast, at de private organisationer ikke har deponeret deres politiske ytringsfrihed i og med, at de er modtagere af offentlige midler – så længe det ligger helt klart, at de offentlige midler ikke anvendes til at finansiere den politiske virksomhed. At den politiske fortalervirksomhed ofte indebærer nogle omkostninger i forhold til mulighederne for at gennemføre nødhjælpsarbejdet er et dilemma, som hver enkelt organisation må afgøre med sig selv.

Jeg vil gerne slutte af med at ønske jer et fortsat godt og udbytterigt årsmøde.

Kilde

Ukendt

Tags

Politisk tale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/fortalervirksomhedens-rolle-i-forhold-til-udvikling-og-noed-hjaelp>